

Sygn. akt I ACz 579/15

POSTANOWIENIE

Dnia 30 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Wiceprezes SA:	Jacek Gołaczyński (spr.)
Sędzia SA:	Jan Gibiec
Sędzia SA:	Dariusz Kłodnicki

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2015 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z wniosku: **B. M.**

przy udziale: **M. N.**

o udzielenie zabezpieczenia

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 26 stycznia 2015 r., sygn. akt I Co 21/15

w przedmiocie wniosku o zabezpieczenie roszczenia

p o s t a n a w i a: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2015 r., sygn. akt I Co 21/15, Sąd Okręgowy w Opolu I Wydział Cywilny oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Fabrycznej z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt XI Nc 1408/14, poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia - Fabrycznej M. J., w sprawie egzekucyjnej wniosku R. N. o sygnaturze KM 1218/14.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że okoliczności podniesione przez wnioskodawczynię we wniosku nie uprawniają do podstawy faktycznej roszczenia o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Powództwo to wytacza się przeciwko wierzycielowi – osobie uprawnionej z tytułu wykonawczego. Wnioskodawczyni jako osobę obowiązującą wskazała M. N.. Jednocześnie podała, że postępowanie egzekucyjne, jakie toczy się na podstawie nakazu zapłaty z dnia 30 września 2014 r. jest prowadzone na wniosek R. N.. Z treści dołączonej do akt kopii nakazu zapłaty z dnia 30 września 2014 r. wynika, że osobą uprawnioną – wierzycielem, na rzecz którego wnioskodawczyni obowiązana jest świadczyć, jest R. N.. W ocenie Sądu I instancji już ta okoliczność skutkuje uznaniem, że wnioskodawczyni nie

uprawdopodobniła, że zamierza wytoczyć powództwo przeciwko osobie posiadającej w sprawie legitymację bierną. Sąd wskazał, że wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła także okoliczności, że po powstaniu tytułu wykonawczego złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Nie można uznać za uprawdopodobnione okoliczności, które mogły stanowić o pozostawaniu powódki w błędzie. Jak stwierdził Sąd w uzasadnieniu, powódka nie tylko nie przybliżyła treści zawartych umów i złożonych oświadczeń woli, ale także nie sprecyzowała okoliczności, które uzasadniałyby stwierdzenie działania pod wpływem błędu. Argumenty wnioskodawczyni ograniczają się do ogólnych stwierdzeń, że M. N. nie przedstawiła wnioskodawczyni wszystkich warunków spłaty długu przez S. M., którego zabezpieczenia dotyczyło poręczenie, w szczególności zaś błędnie poinformowała wnioskodawczynię co do zakresu zabezpieczenia oraz przesłanek odpowiedzialności i wymagalności przedmiotowych zobowiązań oraz zataiła warunki wymagalności i zasadności zobowiązań wobec S. M..

Wnioskodawczyni nie zgodziła się z tym orzeczeniem i zaskarżyła je w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, a to:

a) art. 730¹ k.p.c. i art. 233 k.p.c., poprzez przyjęcie, iż nie uprawdopodobnił on istnienia interesu prawnego w zabezpieczeniu roszczenia w sytuacji, gdy przedłożone dowody jednoznacznie wskazują na udowodnienie interesu prawnego;

b) art. 730 k.p.c. w zw. z art. 730¹ k.p.c. poprzez uznanie, że nie uprawdopodobniono dochodzonego roszczenia i nie uprawdopodobniono interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia,

Mając na uwadze powyższe zarzuty, uprawniona wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez udzielenie zabezpieczenia zgodnie ze złożonym wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zażalenia wnioskodawczyni podniosła, że uprawniona wykazała zarówno istnienie roszczenia, jak i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Uprawniona podała, że we wniosku o udzielenie zabezpieczenia wykazała, że obowiązana uzyskała przeciwko uprawnionej tytuł wykonawczy - nakaz zapłaty Sądu Rejonowego dla (...) XI Wydział Cywilny z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt XI Nc 1408/14. W wyniku złożenia wniosku przeciwko uprawnionej zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) M. J., w sprawie egzekucyjnej z wniosku R. N. o sygnaturze akt Km 1218/14. Jako podstawę swojego roszczenia obowiązana wskazała treść akty notarialnego Rep. A nr (...) oraz Rep. (...), w którym w treści umowy przyrzeczenia zawarto postanowienie, iż koszty wynikające z zawarcia aktu notarialnego ponoszą solidarnie obowiązany i uprawniony. Jednocześnie obowiązana wszczęła postępowanie egzekucyjne z przedmiotowego tytułu wykonawczego przeciwko uprawnionej. Zdaniem uprawnionej wszczęcie postępowania egzekucyjnego było bezprawne, ponieważ tytuł egzekucyjny stanowiący podstawę prowadzonej egzekucji został wydany niezgodnie z przepisami prawa. W przedmiotowej sprawie bowiem obowiązany nie przysługiwała wierzytelność przeciwko uprawnionej, bowiem po wydaniu tytułu wykonawczego uprawniona, po wykryciu błędu w oświadczeniach woli zawartych w przedmiotowych aktach notarialnych, złożyła pisemnie obowiązanej oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o poręczeniu oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji w akcie notarialnym – umowa poręczenia oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji repertorium a numer (...) oraz w akcie notarialnym Rep. A nr (...), z uwagi na złożenie wskazanych oświadczeń pod wpływem błędu wywołanego podstępnie.

Powołując się na wykładnię art. 84 k.c., uprawniona stwierdziła, że składając oświadczenia o poręczeniu oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji, znajdowała się pod wpływem mylnego przekonania co do skutków podjętej czynności prawnej. Przede wszystkim obowiązana nie przedstawiła uprawnionej wszystkich warunków spłaty długu przez S. M., którego zabezpieczenia dotyczyło poręczenie, w szczególności zaś obowiązana błędnie poinformowała

uprawnioną co do zakresu zabezpieczenia oraz przesłanek odpowiedzialności i wymagalności przedmiotowych zobowiązań.

W ocenie wnioskodawczyni działania obowiązanej noszą dodatkowo znamiona podstępu, ponieważ celowo zataiła ona przed uprawnioną warunki wymagalności i zasadności zobowiązań wobec S. M., w szczególności zakresu zabezpieczenia i odpowiedzialności powoda. Dodatkowo uprawniona uzgodniła z obowiązany, że uiszczy on całość kosztów sporządzenia przedmiotowych aktów notarialnych. W konsekwencji tego porozumienia, w fakturze nr (...) jako nabywca został wskazany R. N., mąż obowiązanej. Z tego powodu należy uznać wierzytelność obowiązanej za nieistniejącą.

Uprawniona wskazała, że zamierza wytoczyć powództwo zmierzające do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego (...) XI Wydział Cywilny z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt XI Nc 1408/14, zarzucając brak istnienia po jej stronie zadłużenia tytułem tym stwierdzonego, w związku z brakiem istnienia i wymagalności roszczenia obowiązanego – na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. W związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym przeciwko uprawnionej na podstawie wadliwego tytułu egzekucyjnego, konieczne jest udzielenie zabezpieczenia dla wspomnianego powództwa, poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Jak stwierdziła wnioskodawczyni, interes prawny w udzielaniu zabezpieczenia oparty jest na tym, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenie z uwagi na fakt, że wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego jest dopuszczalne do czasu dopóki istnieje możliwość prowadzenia egzekucji, co oznacza, iż nie jest dopuszczalne skorzystanie z tej drogi obrony swoich praw przez dłużnika, gdy tytuł wykonawczy został w pełni zrealizowany w drodze egzekucji. Wyegzekwowanie należności z tytułu wykonawczego uczyni bezprzedmiotowym postępowanie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, przeto uzasadnione jest niezwłoczne wydanie postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia, które spowoduje zawieszenie toczącego się postępowania egzekucyjnego. Z uwagi na okoliczności niniejszej sprawy z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością późniejsze próby odzyskiwania wyegzekwowanych już kwot w innym postępowaniu mogą się okazać bezskuteczne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Warunkiem uzyskania zabezpieczenia, poza wyjątkami wskazanymi wprost w ustawie, jest łączne spełnienie przesłanek obejmujących uprawdopodobnienie roszczenia i interesu prawnego (art. 730¹ § 1 k.p.c.). Ponieważ celem postępowania zabezpieczającego jest udzielenie uprawnionemu tymczasowej ochrony prawnej, ma ono charakter przyspieszony, pomocniczy w stosunku do postępowania rozpoznawczego. W myśl art. 243 k.p.c. zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Uprawdopodobnienie ma dać sądowi słuszną podstawę do przypuszczenia o istnieniu roszczenia i interesu prawnego, bez konieczności podejmowania głębszej analizy materiału dowodowego. Podkreślić należy, że ustalenia przyjęte w ramach postępowania zabezpieczającego nie są przesądzające dla późniejszego rozstrzygnięcia zapadającego po przeprowadzeniu postępowania dowodowego.

Uprawdopodobnienie roszczenia obejmuje zarówno okoliczności faktyczne, na których opiera się roszczenie i które powinny być przedstawione, a ich istnienie prawdopodobne w świetle dowodów oferowanych przez uprawnionego, jak i podstawę prawną roszczenia, która powinna być również prawdopodobna w tym znaczeniu, że dochodzone roszczenie znajduje podstawę normatywną. Przyjmuje się, że roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie istnieje znaczna szansa na jego istnienie. Z kolei pojęcie interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia

zdefiniowane jest w art. 730¹ § 2 k.p.c. Przesłanka ta ziści się wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia (w przypadku spraw o roszczenia nadające się do wykonania w drodze egzekucji) lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (w przypadku spraw, w których wydane orzeczenie nie podlega wykonaniu w trybie egzekucyjnym). Chodzi tu o sytuacje, w których w czasie postępowania prawa uprawnionego zostały naruszone albo są zagrożone naruszeniem w taki sposób, że wymaga to niezwłocznego zabezpieczenia tych praw przed dalszymi naruszeniami do zakończenia postępowania.

Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że badając spełnienie przesłanek udzielenia zabezpieczenia, sąd nie może opierać się na samych tylko oświadczeniach uprawnionego w kwestii prawdopodobieństwa wystąpienia wskazanych powyżej okoliczności. Dodatkowo uprawniony powinien przedstawić odpowiedni materiał dowodowy na poparcie zgłaszanych twierdzeń. Specyfika postępowania zabezpieczającego dopuszcza w zasadzie każdy sposób uprawdopodobnienia. Zgodnie z art. 738 k.p.c. sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, biorąc za podstawę orzeczenia materiał zebrany

w sprawie. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w orzeczeniu z dnia 9 września 1961 r., IV CZ 54/61 (OSNC 1963, nr 6, poz. 114), w zależności od etapu postępowania, na którym składany jest wniosek o dokonanie zabezpieczenia, sąd powinien poddać ocenie cały zgromadzony w sprawie materiał, o ile może on mieć znaczenie dla sposobu rozpoznania wniosku.

Odnosząc powyższe uwagi do stanu faktycznego sprawy, przyjęć należy, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału procesowego i zasadnie uznał, że wnioskodawczyni nie wywiązała się z obowiązku uprawdopodobnienia dochodzonego roszczenia. Nie są trafne sformułowane w zażaleniu zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego, skoro okoliczności przytoczone przez uprawnioną wraz z dowodami, jakie przedstawiła ona na ich poparcie, nie dają podstaw do przyjęcia, że na pierwszy rzut oka istnieje znaczne prawdopodobieństwo, że wnioskodawczyni przysługuje roszczenie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty. Podniesiona przez Sąd Okręgowy

w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia rozbieżność związana ze wskazaniem przez wnioskodawczynię jako obowiązanej M. N., podczas gdy w nakazie zapłaty jako wierzyciel figuruje R. N. – wyklucza możliwość przyjęcia, że roszczenie zostało uprawdopodobnione, skoro zgodnie z art. powództwo opozycyjne zgodnie z art. 840 k.p.c. wytacza się przeciwko wierzycielowi wskazanemu w tytule wykonawczym.

Niezależnie od stosowania w postępowaniu zabezpieczającym uprawdopodobnienia, będącego środkiem łagodniejszym od udowodnienia, brak również podstaw, by ocenić jako wystarczające twierdzenia uprawnionej dotyczące okoliczności złożenia przez nią po powstaniu tytułu wykonawczego oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu.

Jak słusznie stwierdził Sąd I instancji, mają one charakter ogólnikowy i nie znajdują potwierdzenia w zaferowanych przez uprawnioną źródłach.

Analogicznie chybiony jest zarzut naruszenia przez Sąd I instancji

art. 233 § 1 k.p.c. Ustalenia przejęte przez Sąd Okręgowy, dokonane na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, spełniają wymogi kodeksowe odnośnie do swobodnej oceny dowodów, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki postępowania zabezpieczającego, czego potwierdzeniem jest uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia.

Ustosunkowując się do zarzutów zażalenia odnoszących się do uprawdopodobnienia interesu prawnego, Sąd Apelacyjny wskazuje, że badanie przesłanki w postaci uprawdopodobnienia interesu prawnego w zabezpieczeniu jest celowe i dopuszczalne dopiero po uprzednim ustaleniu, że została spełniona pierwsza z przesłanek udzielenia zabezpieczenia, wymienionych w przepisie

art. 730¹ § 1 k.p.c., tj. uprawdopodobnienie roszczenia (zob. postanowienie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu z dnia 2 lutego 2012 r., sygn. akt I ACz 181/12). Podkreślenia wymaga, że obie przesłanki udzielenia zabezpieczenia muszą zostać zbadane przez Sąd w kolejności wynikającej z literalnego brzmienia przepisu

art. 730¹ § 1 k.p.c. Istnieje między nimi nierozzerwalny związek, co z kolei oznacza, że dopiero wystąpienie przesłanki uprawdopodobnienia roszczenia rodzi konieczność zbadania interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Brak uprawdopodobnienia roszczenia wyłącza zatem konieczność i zarazem dopuszczalność badania interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia (zob. postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 lutego 2012 r., sygn. akt I ACz 270/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 stycznia 2012 r., sygn. akt I ACz 173/12). Tym samym, wobec stwierdzenia braku zadośćuczynienia przez uprawnioną wymogowi uprawdopodobnienia roszczenia, nie zachodzi potrzeba badania interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

W świetle przytoczonych powyżej okoliczności orzeczono jak na wstępie, oddalając zażalenie (art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.).

bp